

UCHWAŁA
RADY GMINY W LUBANIU
z dnia

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubań na
lata 2019 - 2025.**

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 1508 ze zmianami) oraz art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2019r., poz. 506) Rada Gminy Lubań uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubań na lata 2019 – 2025 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubań.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.

RADCA PRAWNY
Wojciech Popławski
Wz. 11.146.3

Uzasadnienie
do podjęcia uchwały Rady Gminy Lubań
w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych dla Gminy Lubań w latach 2019-2025.

Art.16 b ust.1 i 17 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej wskazują, że do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi załącznik do niniejszej uchwały. Jest ważnym dokumentem stanowiącym o realizowanej lokalnej polityce społecznej. Uwzględnia m. in. diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią określa: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii oraz jej ramy finansowe.

***STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
W GMINIE LUBAŃ 2019-2025***

Spis treści

CZEŚĆ I – WSTĘP	3
1. Wprowadzenie	4
2. Metodologia	7
3. Założenia polityki społecznej (Europa, kraj, województwo i powiat)	8
A. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020	8
B. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	8
C. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”	9
D. Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020	10
E. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji	11
F. Narodowy Program Zdrowia i jego składowe	12
G. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020	13
H. Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020.....	14
I. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025	15
J. Strategia rozwoju Gminy Lubań na lata 2014-2024	16
4. Podstawy prawne	17
CZEŚĆ II – DIAGNOZA.....	19
1. Charakterystyka gminy	20
2. Marginalizacja i wykluczenie w perspektywie GOPS.....	23
3. Działalność GKRPA i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	25
4. Kwestia dzieci i młodzieży	30
5. Kwestia osób starszych.....	33
6. Kwestia osób bezrobotnych	34
7. Kwestia uzależnień	37
8. Kwestia przestępczości.....	39
9. Kwestia osób niepełnosprawnych	41
10. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy	41
CZEŚĆ III – PROGRAMOWA.....	45
1. Misja	46
2. Cele strategiczne	46

3. Monitoring i ewolucja	51
4. Wskaźniki stopnia efektywności i realizacji strategii.....	52
5. Cechy programów i projektów	54
6. Źródła finansowania.....	54
7. Uwagi końcowe	55

CZEŚĆ I – WSTĘP

Cześć pierwsza zawiera podstawowe informacje dotyczące zasad konstruowania strategii. Przedstawione zostały w niej aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego oraz związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i społeczności.

1. Wprowadzenie

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy tych zjawisk, występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych.

W ramach prac związanych z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lubań uwzględnione zostały obowiązujące zasady polityki społecznej, a więc:

- zasada pomocniczości (subsydiarności) – która polega na tym, że najpierw jednostka pomaga sobie sama, potem liczy na pomoc rodziny. Jeśli ta nie może pomóc, to powinna to zrobić społeczność lokalna (organizacje pozarządowe, a następnie samorząd), a na końcu państwo. Państwowa pomoc społeczna powinna być uruchamiana tylko wtedy, gdy inne drogi pomocy są zdecydowanie mniej efektywne lub niemożliwe do zastosowania. Taka kolej rzeczy kształtuje odpowiedzialność za własne życie i życie innych ludzi, wzmacnia więzi społeczne, daje poczucie samorealizacji i własnej wartości, sprzyja zaspokajaniu potrzeby przynależności do wspólnoty lokalnej, zaspokaja potrzebę bezpieczeństwa i wzajemności („dzisiaj ja tobie, jutro ty mnie”), nie ubezwłasnowolnia;
- zasada efektów odłożonych w czasie – jej istotą jest znaczny dystans czasowy pomiędzy bodźcem (działaniem mającym przekształcić rzeczywistość społeczną), a reakcją (pozytywnie rozumianą zmianą). Należy przy tym pamiętać, że „odkładany w czasie”, a więc odległy efekt wprowadzanych zmian (które często nie mogą być szybkie z przyczyn oczywistych) nierzadko wywołuje rozgoryczenie, niepokój, pretensje, a nawet odruchy protestu, buntu, nawet rozruchy. Zwłaszcza wtedy, kiedy zmiany dotyczą większości społeczeństwa lub dużych jego grup czy kategorii;

- zasada szerokiego zasięgu skutków, inaczej zasada promieniowania efektów – polega ona na tym, że działania podejmowane w obrębie któregoś z obszarów polityki społecznej, czy któregoś z jej podmiotów obejmują swoim wpływem również ich szersze lub węższe „obrzeża”, np. jeżeli pomoc społeczna skutecznie pomogła sąsiadom, to wzrasta poczucie bezpieczeństwa wśród współmieszkańców;
- zasada akceptacji społecznej – związana jest ona z tym, że jeżeli działania władz budzą pozytywne emocje społeczne (np. organizowanie wakacji dla dzieci czy rozgrywek sportowych), wówczas efekt jest szybki. To wzmacnia więzi pomiędzy decydentami, realizatorami i ich otoczeniem. Jeśli natomiast władza lokalna musi zabiegać o akceptację swoich zamiarów, wówczas należy przygotować plan, który powinien zawierać:
 - wyjaśnienie celu podjętego działania,
 - jawność wszelkich poczynań,
 - poparcie zadania przez uznane w środowisku autorytety,
 - akcję informacyjną poprzedzającą podejmowane decyzje,
 - zaangażowanie do realizacji celu i poszczególnych jego etapów jak największej liczby osób i instytucji,
 - obserwowanie, wskazywanie i podkreślanie pierwszych sukcesów i wspólnego ich świętowania,
 - ujawnianie trudności i ewentualnych niepowodzeń;
- zasada kontroli społecznej – związana jest z bieżącym monitoringiem postępów w realizacji działań przez społeczność lokalną;
- zasada aktywności i zaangażowania - polega na włączaniu (na różnych zasadach, pod różnymi pozorami i do różnych zadań) w lokalne życie społeczne jak największej grupy mieszkańców;
- zasada kompleksowości i sprzężenia zwrotnego – wiąże się ona z tym, że jakiegokolwiek zmiany dokonane w jednym obszarze życia zawsze powodują zmiany w innych jego dziedzinach;
- zasada pozornego altruizmu – związana jest ona z osobowością człowieka. Należy pamiętać, że wprowadzając czy planując jakieś działania społeczne często argumentujemy to dobrem

powszechnym: musimy pomóc ludziom starym i niepełnosprawnym, bezradnym (dzieciom), bezdomnym. Trzeba jednak zawsze mieć na uwadze, że realizowany model ładu społecznego ma swoje różne strony – tę ogólną, ideową, dającą poczucie uczestnictwa i zgodę na społeczne czynienie czegoś dobrego i inną, wyrażającą się w pytaniu: „Co ja z tego będę mieć?”

Polityka społeczna w kontekście generacyjnym ma konkretne zastosowania:

Dla pokolenia pracującego

- Aktywizacja
- Wykorzystanie potencjału wszystkich pracowników, w tym osób obecnie nieaktywnych
 - Osoby w wieku 50+
 - Osoby z niepełnosprawnościami

Dla dzieci i młodzieży

- Inwestycje w edukację
- Budowanie przyszłego kapitału ludzkiego i społecznego
- Polityka rodzinna - działania na rzecz dzietności
- Ograniczanie ubóstwa dzieci

Dla osób starszych

- Integracja społeczna
- Rozwój usług opiekuńczych w świetle postępującego wydłużania się trwania życia

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

2. Metodologia

Dane wykorzystywane w niniejszej analizie pochodzą, między innymi, z Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Powiatowej Policji oraz danych Urzędu Statystycznego w Warszawie i Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych – źródło internetowe).

Badanie przeprowadzono na terenie gminy w lutym i marcu 2019 roku na reprezentatywnej próbie mieszkańców. Objęło swoim zasięgiem takie zagadnienia, jak: ważność problemów społecznych na terenie gminy, bezrobocie, wykluczenie społeczne, spożywanie alkoholu, rynek alkoholowy, działania władz lokalnych, przemoc w rodzinie, dostępność narkotyków w środowisku lokalnym, zagrożenia płynące z użytkowania (cyberprzemoc) oraz gry hazardowe.

Schemat metodologii opracowywania dokumentu:

3. Założenia polityki społecznej (Europa, kraj, województwo i powiat)

A. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020

Strategia została przyjęta 3 marca 2010 roku przez Komisję Europejską i jest kontynuacją strategii lizbońskiej. Wskazuje na pięć podstawowych celów:

- Wzrost zatrudnienia do co najmniej 75% w grupie wiekowej 20-64
- Osiągnięcie poziomu 3% PKB inwestowanego w badania i rozwój
- Zdecydowaną redukcję gazów cieplarnianych i wzrost efektywnego wykorzystania energii
- Wzrost liczby osób z wyższym wykształceniem oraz zmniejszenie liczby osób przedwcześnie kończących edukację
- Redukcja liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowych granic ubóstwa

Strategia priorytezuje działania związane z inteligentnym rozwojem (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji), zrównoważonym rozwojem (wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej) oraz rozwojem sprzyjającym włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną).

B. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest jedną z dziewięciu strategii sektorowych realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju i strategią kluczową w zakresie rynku pracy. Została przyjęta przez Radę Ministrów 18 czerwca 2013 roku.

Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Cele szczegółowe obejmują:

- ✓ wzrost zatrudnienia;
- ✓ wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- ✓ poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- ✓ poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- ✓ podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli

W związku z przyjęciem w lutym 2017 r. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (nowej średniookresowej strategii rozwoju) pojawiła się konieczność aktualizacji SRKL. Inauguracyjne posiedzenie międzyresortowego zespołu powołanego do zaktualizowania SRKL odbyło się 12 lipca 2017 r.

C. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju.

Głównym celem dokumentu Polska2030 jest poprawa jakości życia Polaków. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach:

- konkurencyjności i innowacyjności gospodarki
- równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski
- efektywności i sprawności państwa

W swojej treści obejmuje założenia długofalowe, obejmujące prawie dwudziestoletni zakres działań. Przedstawia różnorodne zagadnienia, w związku z tym może ulegać modyfikacjom. Cele Strategii, działania z tym związane, a także przedstawione kierunki inwestycji mogą być realizowane i osiągnięte w różnych okresach.

D. Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020

W związku z koniecznością dostosowania Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, przyjętej 29 listopada 2006 r., do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych, a także wymogów wprowadzanego systemu zarządzania polityką rozwoju, podjęto decyzję o jej aktualizacji oraz o wydłużeniu horyzontu czasowego do 2020 roku. Prace nad aktualizacją realizowano tak, aby skorelować je z pracami nad innymi, opracowywanymi dokumentami min. długookresową strategią rozwoju kraju oraz strategiami zintegrowanymi.

W strategii zwrócono szczególną uwagę na:

- Sprawne państwo:
 - Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem
 - Zapewnienie środków na działania rozwojowe
 - Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela
- Konkurencyjna gospodarka
 - Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej
 - Wzrost wydajności gospodarki
 - Zwiększenie innowacyjności gospodarki
 - Rozwój kapitału ludzkiego
 - Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
 - Zwiększenie efektywności transportu
- Spójność społeczna i terytorialna
 - Integracja społeczna
 - Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

E. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji

Kluczowe kierunki działań na lata 2014 – 2020 zawarte w programie to zmniejszenie wykluczenia dzieci i młodzieży, stworzenie szansy na bezpieczne wejście na rynek pracy dla osób młodych oraz ułatwienie im godzenia pracy zawodowej z zakładaniem rodziny, aktywna integracja osób wykluczonych społecznie, wsparcie osób starszych oraz zapobieganie niepewności mieszkaniowej. Program zawiera kompleksowe działania nakierowane na trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Za główny cel programu zostało uznane trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz poprawa spójności społecznej.

W programie zapisano pięć celów operacyjnych:

- ✓ Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży.
- ✓ Gwarancja dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży wejścia na rynek pracy i tworzenia rodzin.
- ✓ Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalnie środowisko.
- ✓ Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem umożliwiających stabilność rodzin i aktywizację zawodową rodzin oraz zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności powodującej wykluczenie społeczne.
- ✓ Zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym przyjaznych form opieki i form aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe.

F. Narodowy Program Zdrowia i jego składowe

Od 17 września 2016 roku obowiązuje Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 -2020 przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów. Elementem składowym programu są Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które funkcjonowały dotąd jako odrębne dokumenty.

Jako cel strategiczny programu wskazano wydłużenie życia w zdrowiu, poprawę zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w tym obszarze.

Cele operacyjne programu obejmują:

- Poprawę sposobu żywienia, stanu odżywiania oraz aktywności fizycznej społeczeństwa
- Profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi
- Profilaktykę problemów zdrowia psychicznego i poprawę dobrostanu psychicznego społeczeństwa
- Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki
- Promocję zdrowego i aktywnego starzenia się
- Poprawę zdrowia prokreacyjnego

W ramach Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (KPPiRPA) wskazanych jest kilka głównych obszarów do realizacji:

- Promocja zdrowia, w ramach której przewidziano min. podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, upowszechnianie informacji dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież, upowszechnianie wiedzy na temat zjawisk przemocy, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowy oraz wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży,
- Szkolenie kadr, nacisk położono m.in. na kształcenie personelu medycznego, podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów

wynikających z używania alkoholu, rozwijanie systemu kształcenia specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz szkolenia profesjonalistów na temat FASD,

– Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym m.in.; ograniczania dostępności alkoholu, ograniczenie przemytu, podjęcie działań legislacyjnych w kierunku ograniczenia reklamy napojów alkoholowych, kontrolę i monitorowanie wydatkowania środków,

– Profilaktyka, a ramach niej: profilaktyka uniwersalna, selektywna, wskazująca, redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa

G. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020

Niniejsza strategia jest również zgodna z obowiązującymi dokumentami regionalnymi. Pierwszym z opisywanych jest Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Jej głównym, zdefiniowanym celem jest:

Dolny Śląsk regionem koncentracji innowacyjnych podmiotów produkcyjnych i usługowych współpracujących z rozwiniętym sektorem badawczym oraz intensywnego rozwoju nowoczesnej turystyki opartej o współpracę międzyregionalną i transgraniczną, tworzących razem atrakcyjne miejsca do życia dla mieszkańców o coraz wyższych kwalifikacjach i rozwiniętej kulturze obywatelskiej.

Cele szczegółowe zostały zapisane następująco:

- Rozwój gospodarki opartej na wiedzy
- Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportu
- Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw
- Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa
- Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno-informacyjnej
- Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników
- Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia
- Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne

Cele Strategii wyznaczają kierunki interwencji. Jednak realizacji priorytetów musi towarzyszyć dogłębne porządkowanie całościowe, dlatego Strategia proponuje trzy harmonie – grupy norm, które powinny stać się kodeksem obowiązującym podczas przygotowania i realizacji projektów rozwojowych: przestrzeń, społeczeństwo i gospodarkę.

H. Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020

Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął Dolnośląską Strategię Integracji Społecznej na lata 2014-2020 w dniu 19.12.2013r. Celem głównym DSIS na lata 2014-2020 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców, integracja społeczna.

Cel ten realizowany jest w ramach czterech obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane:

- ✓ Wsparcie
- ✓ Aktywizacja
- ✓ Integracja
- ✓ Współdziałanie

Obszar WSPARCIE obejmuje zespół działań skierowany na zaspokajanie specyficznych potrzeb, wyrównywanie szans życiowych określonych kategorii społecznych, wsparcie osób niesamodzielnych, w tym osób starszych w funkcjonowaniu w środowisku zamieszkania, wsparcie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie ubóstwu, niwelowanie skutków uzależnień, przemoc, działania na rzecz osób bezdomnych, działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Obszar AKTYWIZACJA to działania o charakterze aktywizacyjnym, pobudzanie aktywności określonych kategorii społecznych, aktywna polityka społeczna, profilaktyka i promocja określonych wartości, postaw, stylów życia, ekonomia społeczna.

Obszar INTEGRACJA obejmuje działania mające charakter całościowy, skierowane na rzecz ogółu społeczności dolnośląskiej, harmonijnego rozwoju województwa jako całości.

Obszar WSPÓŁDZIAŁANIE obejmuje tworzenie powiązań instytucjonalnych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, mechanizmów kooperacyjnych z partnerami społecznymi i gospodarczymi, dbałość o wysokie kwalifikacje i kompetencje kadr służb społecznych, doskonalenie sposobów i jakości świadczenia usług społecznych.

I. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 - 2025 została uchwalona przez Radę Powiatu Lubańskiego w dniu 30 grudnia 2016 roku w oparciu o analizę danych statystycznych. Instytucje, które zostały wyszczególnione w Strategii to Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, NZOZ Łużyckie Centrum Medyczne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Powiatowe Centrum Edukacyjne.

W strategii wyodrębniono następujące cele:

- ✓ Szczęśliwe dzieci w rodzinie – rozwój systemu pieczy zastępczej
- ✓ Poprawa sytuacji osób wykluczonych – aktywizacja osób niepełnosprawnych i seniorów
- ✓ Złagodzenie skutków sytuacji kryzysowych – wsparcie osób w kryzysie oraz ofiar i sprawców przemocy domowej
- ✓ Zdrowe społeczeństwo – profilaktyka i diagnostyka.
- ✓ Efektywna edukacja
- ✓ Nowoczesny rynek pracy – zmniejszenie poziomu bezrobocia i sytuacja zawodowa osób niepełnosprawnych
- ✓ Aktywne społeczeństwo obywatelskie
- ✓ Nowoczesna infrastruktura społeczna

J. Strategia rozwoju Gminy Lubań na lata 2014-2024

Wizja rozwoju Gminy Lubań to:

Gmina Lubań to miejsce o bogatych zasobach naturalnych i walorach przyrodniczo- krajobrazowych sprzyjające rozwojowi turystyki, sportu i rekreacji z zachowaniem i kultywowaniem lokalnych tradycji. Obszar nowoczesnych inwestycji, podnoszących standard życia na terenach wiejskich, przyjazny dla przedsiębiorców i inwestorów.

Głównym celem strategii jest zapewnienie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, przy jednoczesnym zachowaniu walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację zadań w ramach czterech stref:

- 1) Strefa środowiskowo-kulturowa
 - ✓ Ekologia i ochrona środowiska
 - ✓ Zasoby przyrodnicze i kulturowe
 - ✓ Bezpieczeństwo
- 2) Strefa społeczna
 - ✓ Ludność
 - ✓ Edukacja
 - ✓ Bezpieczeństwo
- 3) Strefa gospodarcza
 - ✓ Przedsiębiorczość
 - ✓ Rolnictwo
 - ✓ Turystyka
- 4) Strefa infrastruktury technicznej i społecznej

Niniejsza Strategia w swoich celach i zadaniach ze zrozumiałych powodów będzie odnosić się bardzo mocno do Strategii Rozwoju Gminy niejako stanowiąc jej przedłużenie w określonych tematach.

4. Podstawy prawne

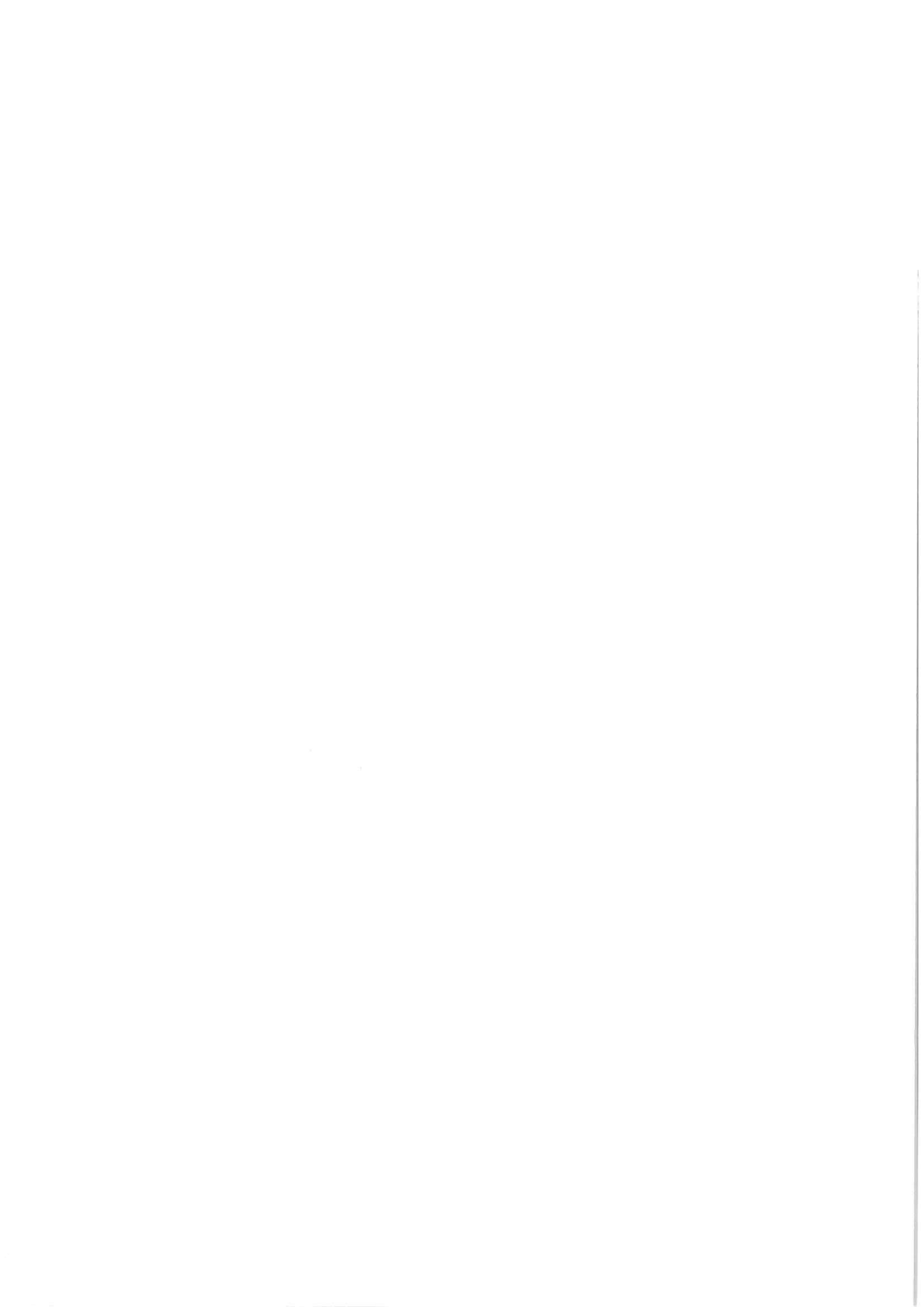
Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2019-2025 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 poz. 163.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2015 poz. 332),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2016 nr 0 poz. 395 2016.03.25),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2015 nr 0 poz. 149),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015.1390);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2018 poz. 2137),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2015 poz. 2156),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. 2016 poz. 157),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2015 poz. 114),
- ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007 r. (Dz.U. 2016 poz. 169),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. 2011 nr 43 poz. 225)
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2011 nr 231 poz. 1375),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2011 nr 127 poz. 721)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. 2015 poz. 581).

CZĘŚĆ II – DIAGNOZA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych.

1. Charakterystyka gminy

Gmina wiejska Lubań znajduje się w województwie dolnośląskim w powiecie lubańskim, a dokładniej na Pogórzu Izerskim w północno-wschodniej jego części. Siedzibą gminy jest miasto Lubań, które jest odrębną jednostką administracyjną.

Gminę Lubań zamieszkuje 6607 mieszkańców, co stanowi 12% ludności powiatu. Gmina zajmuje 142,3 km², czyli 33,3% powierzchni całego powiatu lubańskiego. W skład gminy Lubań wchodzi poniższe wsie: Henryków Lubański (816 mieszkańców), Jałowiec (251 mieszkańców), Kościelnik (530 mieszkańców), Kościelniki Dolne (391 mieszkańców), Mściszów (399 mieszkańców), Nawojów Łużycki (337 mieszkańców), Nawojów Śląski (338 mieszkańców), Pisarzowice (1580 mieszkańców), Radogoszcz (384 mieszkańców), Radostów Dolny (262 mieszkańców), Radostów Górny (297 mieszkańców), Radostów Średni (499 mieszkańców), Uniegoszcz (431 mieszkańców).

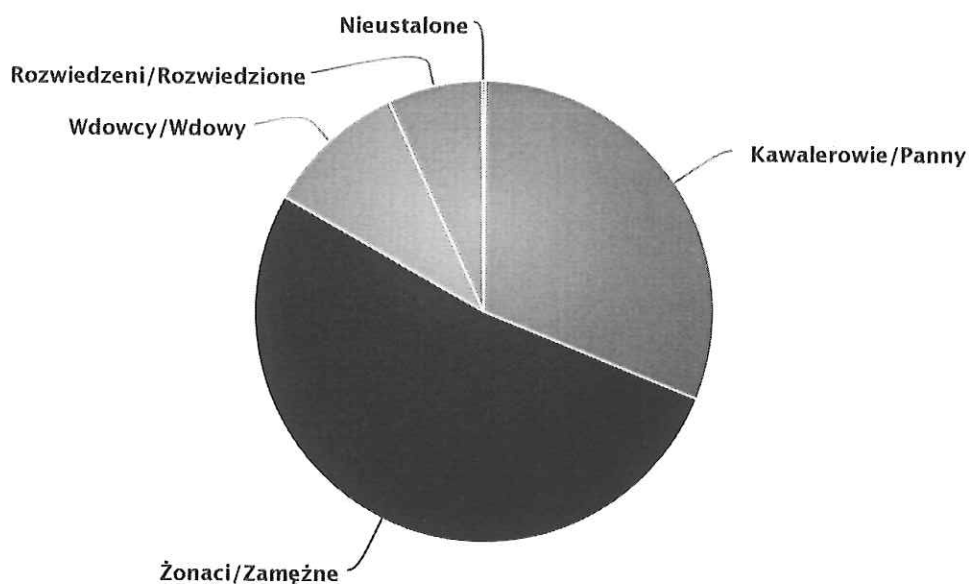
Położenie Gminy Lubań

Gmina Lubań ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -8. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,21 na 1000 mieszkańców gminy Lubań. W 2017 roku urodziło się 56 dzieci, w tym 57,1% dziewczynek

i 42,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 339 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,67 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Gmina Lubań

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

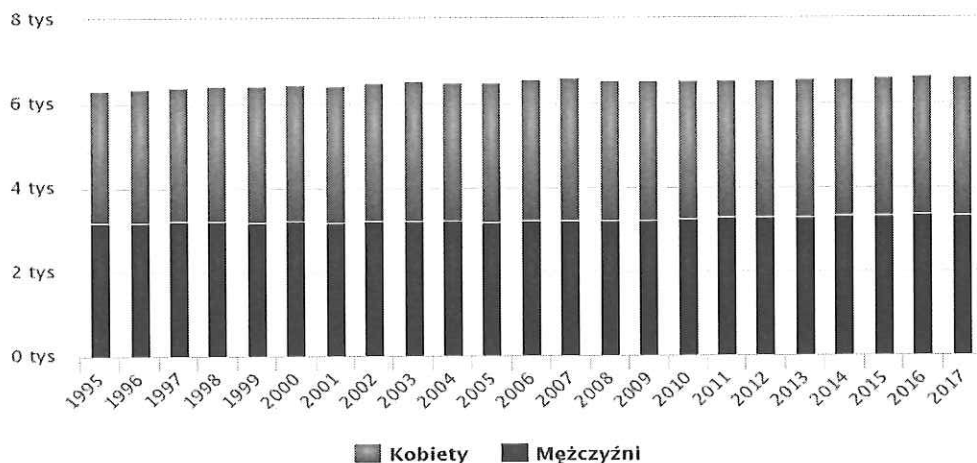

www.polskawliczbach.pl

Polska w liczbach

Populacja – Gmina Lubań w latach 1995 – 2017

(Źródło: GUS)

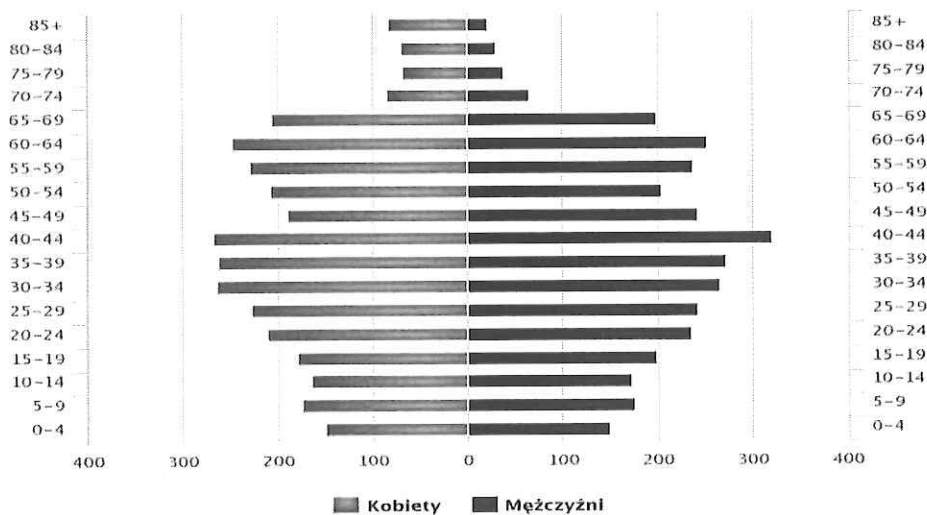

www.polskawliczbach.pl

64,9% mieszkańców gminy Lubań jest w wieku produkcyjnym, 18,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Piramida wieku mieszkańców gminy Lubań, 2017

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

2. Marginalizacja i wykluczenie w perspektywie GOPS

Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Lubań odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

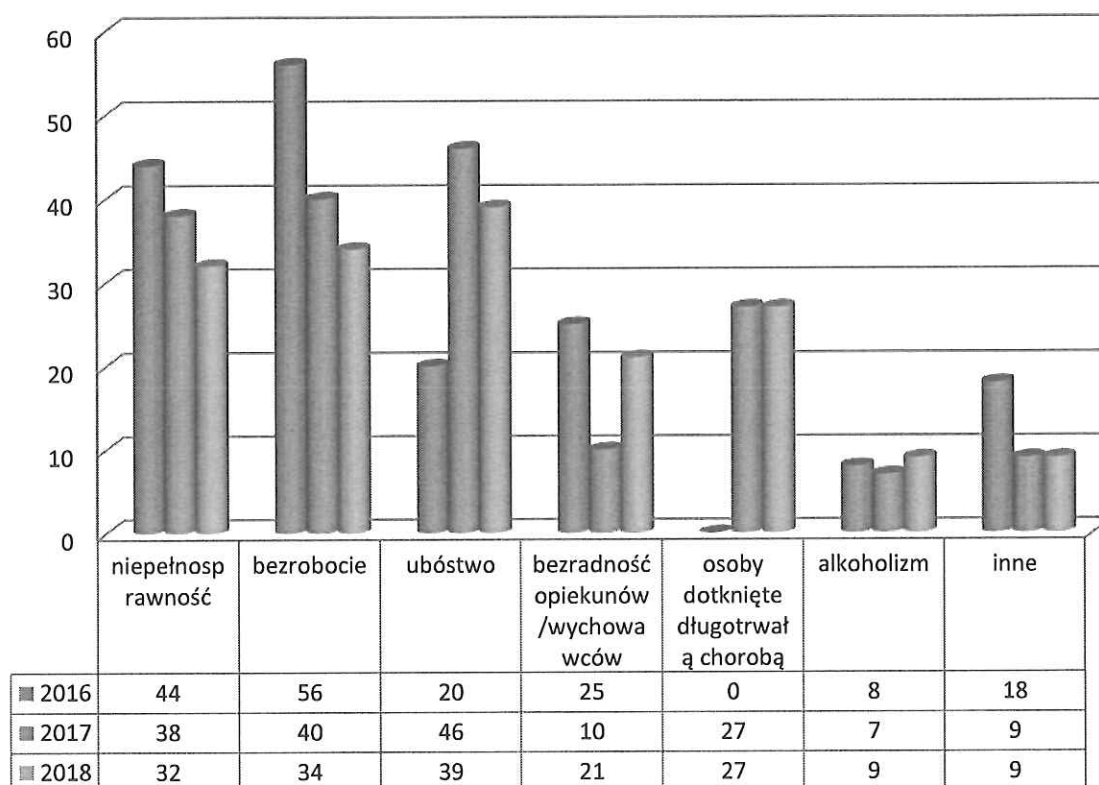
- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Według danych GOPS, głównymi problemami społecznymi rodzin w gminie są ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Rok	Ogólna liczba rodzin / osoby w rodzinie	Liczba rodzin z problemem uzależnień/ osoby w rodzinie
2016	92/207	8/26
2017	70/108	8/11
2018	68/99	9/11

Szczegółowy wykaz powodów przyznawania pomocy społecznej rodzinom/osobom w gminie przedstawia wykres.

Powody przyznawania pomocy społecznej

Powyższa tabela obrazuje tendencję spadkową w liczbie osób, którym przyznawane są świadczenia.

Należy zastanowić się, jaka jest przyczyna przyznawania świadczeń. Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej powody złej sytuacji życiowej, jakie podają beneficjenci to ubóstwo jest najbardziej zauważalne. Jak pokazuje tabela, liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega zmianom. Wynika to nie zawsze ze skali pojawiających się problemów społecznych, a przede wszystkim z ubóstwa. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które, w

trybie administracyjnym, może decyzję Ośrodka utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania. Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznawania pomocy jest spełnienie wspomnianego wcześniej kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny.

Pomimo wypłacania świadczeń pieniężnych, które często są pomocą doraźną, a za każdym razem instrumentem pasywnym, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zauważają potrzebę stosowania aktywnych instrumentów tj. np. szkoleń, kursów i porad doradcy zawodowego dla osób poszukujących pracy.

3. Działalność GKRPA i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Do ustawowych zadań GKRPA należą:

- Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych
- Podejmowanie czynności zmierzających do orzekania o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.
- Opiniowanie wydania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych- zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy.
- Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.
- Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
- Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży, jakie miały miejsce na terenie Gminy Lubań

2016

- Programy rekomendowane:
 - Szkolna Interwencja Profilaktyczna
 - Domowi Detektywi

- Teatrzyk edukacyjny dla dzieci podczas trwania gminnego festynu z okazji „Dnia Dziecka”
- Szkolenie nauczycieli z zakresu „Budowania szkolnego systemu przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków”
- Pozalekcyjne zajęcia sportowe (15 uczestników)
- Edukacja: „Narkotyki? To mnie nie kręci”, Przemoc boli, Alkohol i papierosy.

2017

- Programy rekomendowane:
 - Domowi Detektywi
 - Archipelag Skarbów
- Edukacja: udział w ogólnopolskich kampaniach, konkursach itp.

2018

- Programy rekomendowane:
 - Debata
 - Przyjaciele Zippiego
- Działania edukacyjne:
 - Specjalista terapii uzależnień certyfikowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii przeprowadził warsztaty edukacyjne dla uczniów II i III klas gimnazjum. Wielogodzinne zajęcia podzielono na trzy moduły:
 - Fakty i mity o uzależnieniach behawioralnych dotyczące fonoholizmu, gier komputerowych, hazardu i cyberprzemocy
 - Uzależnienia chemiczne, dopalacze, alkohol, leki i papierosy
 - Ściąga z odmawiania, czyli jak być asertywnym i skutecznie odmawiać.
 - Warsztaty dla uczniów z następujących obszarów:
 - Agresja i przemoc rówieśnicza – panuję nad emocjami
 - Bezpieczeństwo w Internecie – odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych
 - Psycholog kliniczny przeprowadził warsztaty z rodzicami pt. „Jak być dobrym rodzicem”
 - Edukacja w zakresie dostępnej pomocy podczas Gminnego Festynu Rodzinnego z okazji Dnia Dziecka, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Lubań razem KPP w Lubaniu starali się rozpowszechnić informacje o instytucjach, osobach i możliwościach otrzymania pomocy w środowisku lokalnym

- o Udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018”, kampania pt. „Autoportret-zadziwiam siebie, gdy siebie poznaję!”, czyli o budowie poczucia własnej wartości.

W ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” organizowane były ogólnopolskie konkursy dla uczniów. Wśród wyróżnionych znaleźli się przedstawiciele z ZSP w Kościelniku i ZSP w Radostowie Średnim.

Procedura zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego

Statystyka wniosków złożonych do GKRPA w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego:

Rok	liczba wniosków
2016	18
2017	14
2018	9

Liczba wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe

2016 -Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych: 1

2017- Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych: 3

W każdej gminie działają Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Są one powoływane obligatoryjnie przez wójtów gminy. W ich skład wchodzi przedstawiciele różnych instytucji, którzy w swojej codziennej pracy mają do czynienia z szeroko rozumianą problematyką alkoholową.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubaniu

Działanie	Rok		
	2016	2017	2018
Ogólne posiedzenia Komisji	3	2	7
Posiedzenie komisji interwencyjno-motywuującej	4	15	18
Postanowienia opiniujące lokalizacje punktów sprzedaży napojów alkoholowych	7	3	1
W tym:			
Dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży	7	3	1

Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W celu udzielenia rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, nawiązano współpracę z psychologiem klinicznym, psychologiem specjalistą terapii uzależnień (certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień wydany przez dyrektora PARPA) i specjalistą terapii uzależnień (certyfikat wydany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii).

Ogółem udzielono 119 porad specjalistycznych, w tym:

- Psychologicznych: 45
- Terapeutycznych: 35
- Innych: 39

Ponadto zorganizowano dyżur radcy prawnego (dwa razy w miesiącu), który udzielał bezpłatnych porad prawnych dla mieszkańców Gminy. Z pomocy prawnej skorzystało 85 osób. Pomoc obejmowała: udzielanie porady prawnej i edukacyjnej oraz pomocy w pisaniu pism urzędowych i procesowych. Informowano o obowiązującym stanie prawnym i przysługujących uprawnieniach, jak również i obowiązkach.

Rynek napojów alkoholowych

Na terenie Gminy Lubań jest 11 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 6 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)

Aktualnych jest 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w tym:

- Do spożycia poza miejscem sprzedaży (kryteria wg zawartości alkoholu)
 - Do 4,5% -11
 - Od 4,5% do 18% -11
 - Powyżej 18% -10
- Do spożycia w miejscu sprzedaży (kryteria wg zawartości alkoholu)
 - Do 4,5% -6
 - Od 4,5% do 18% -1
 - Powyżej 18% -1

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmuje gmina, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego, opartej na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb.

W Gminie Lubań działa Zespół Interdyscyplinarny, który został powołany przez Wójta Gminy. W ramach podejmowania działań w środowisku zagrożonych przemocą w rodzinie prowadzono procedury „Niebieskich Kart”.

W 2016 roku wszczęto 8 „Niebieskich Kart” , założonych przez:

- GOPS: 1
- GKRPA: 1
- Oświata: 1
- Policja: 5

W 2017 roku wszczęto 10 „Niebieskich Kart” założonych przez:

- GOPS: 1
- Oświata: 1
- Policja: 8

W 2018 roku wszczęto 8 „Niebieskich Kart” założonych przez::

- GOPS: 1
- Oświata: 2
- Policja: 5

4. Kwestia dzieci i młodzieży

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi i młodzieżą, jako grupami wymagającymi szczególnej troski i ochrony. Działalność ta polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego. Ważną kwestią jest również aktywizacja zawodowa młodzieży wchodzącej na rynek pracy. System wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe.

Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska wychowawcze – placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

Dzieci w wieku 0-4 lata zamieszkujących w gminie jest 299, natomiast w wieku 5-9 – 350, w wieku 10-14 – 336, 15-19 - 378.

Według badania diagnostycznego młodzi mieszkańcy Gminy Lubań postrzegają problemy przed jakimi stoi lokalna społeczność w następujący sposób.

Ulubioną formą spędzania wolnego czasu jest korzystanie z komputera – taka odpowiedź zaznaczyło 48% uczniów ze szkoły w Radostowie, 64% uczniów ze szkoły w Piszowicach oraz 74% uczniów ze szkoły w Kościelniku. Na drugim miejscu znajdują się spotkania z rówieśnikami – odpowiednio 41%, 42% i 33% uczniów, natomiast uprawianie sportu wybrało 28%, 38% oraz 28% uczniów.

Największa grupa uczniów spędza 1-3 godzin dziennie przed komputerem – taką odpowiedź wybrało 36% uczniów ze szkoły w Radostowie, 47% uczniów ze szkoły w Piszowicach oraz 45% uczniów ze szkoły w Kościelniku. Niestety, odpowiednio 13%, 15% i 18% uczniów spędza dziennie ponad 5 godzin przed komputerem.

Niezależnie od szkoły większość uczniów czuje się bezpiecznie w swojej szkole. Jednak 15% uczniów ze szkoły w Radostowie, 12% uczniów ze szkoły w Piszowicach oraz 18% uczniów ze szkoły w Kościelniku zaznaczyło odpowiedź „zazwyczaj nie czuję się bezpiecznie” lub „nigdy nie czuję się bezpiecznie”

Uczniowie szkół w Gminie Lubań darzą zaufaniem swoich rodziców, do których najchętniej zgłosiliby się w przypadku doświadczenia przemocy. Zdecydowana większość ankietowanych przyznała, że ma dobry lub bardzo dobry kontakt ze swoimi rodzicami.

Pomimo dobrych kontaktów z rodzicami uczniowie przyznają, że zdarza się, że rodzice lub opiekunowie ich biją, szantażują, poniżają lub obrażają się. Najczęściej jednak w stosunku do uczniów stosowane są różnego rodzaju zakazy – taką odpowiedź udzieliło 36% uczniów ze szkoły w Radostowie, 47% uczniów ze szkoły w Piszowicach oraz 50% uczniów ze szkoły w Kościelniku

Większość młodzieży z Gminy Lubań uznało fałszywe stwierdzenie, że „alkohol zawarty w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”. Spora część uczniów próbowało już w swoim życiu alkohol – 41% uczniów ze szkoły w Radostowie, 51% uczniów ze szkoły w Piszowicach oraz 32% uczniów ze szkoły w Kościelniku

Niepokojącym jest fakt, iż aż 15% uczniów ze szkoły w Radostowie, 8% uczniów ze szkoły w Piszowicach oraz 21% uczniów ze szkoły w Kościelniku przyznało, iż pierwszy raz piło alkohol gdy

miało mniej niż 9 lat. Ponad 20 razy samodzielnie kupiło alkohol 7% uczniów ze szkoły w Radostowie, 4% uczniów ze szkoły w Pisarzowicach oraz 3% uczniów ze szkoły w Kościelniku.

Podobnie jak w przypadku alkoholu, do palenia papierosów przyznało się 42% uczniów ze szkoły w Radostowie, 33% uczniów ze szkoły w Pisarzowicach oraz 31% uczniów ze szkoły w Kościelniku.

Ponad 20 razy papierosy samodzielnie kupiło 2% uczniów ze szkoły w Radostowie, 7% uczniów ze szkoły w Pisarzowicach oraz 6% uczniów ze szkoły w Kościelniku

Zdecydowana większość uczniów w Gminie Lubań przyznało, że nie zna nikogo, kto rozprowadza narkotyki. Jednak aż 11% uczniów ze szkoły w Radostowie, 5% uczniów ze szkoły w Pisarzowicach oraz 3% uczniów ze szkoły w Kościelniku przyznała, że zna takie osoby w szkole. Odpowiednio 9%, 18% oraz 8% zna takie osoby poza szkołą, a 5%, 1% oraz 3% zarówno w szkole jak i poza nią

Najczęściej używanym narkotykiem przez uczniów szkoły w Radostowie jest marihuana (29%) oraz kokaina (21%). Uczniowie ze szkoły w Pisarzowicach również wskazali na marihuanę (28% oraz kokainę (17%). Młodzież ucząca się w szkole w Kościelniku wybrała heroinę (25%) i amfetaminę (25%).

Zdecydowana większość uczniów szkół w Gminie Lubań zażywa leki tylko przepisane przez lekarza, kiedy są chorzy, jednak 4% uczniów ze szkoły w Radostowie, 6% uczniów ze szkoły w Pisarzowicach oraz 11% uczniów ze szkoły w Kościelniku zażywa leków nawet jak nie są chorzy.

W gry, w których można wygrać pieniądze wiele razy grało 15% uczniów ze szkoły w Radostowie, 8% uczniów ze szkoły w Pisarzowicach oraz 11% uczniów ze szkoły w Kościelniku

Uczniowie przyznali, że w swojej klasie czują się bardzo dobrze, lub raczej dobrze. Jednak aż 5% uczniów ze szkoły w Pisarzowicach oraz 6% uczniów ze szkoły w Kościelniku przyznała, że chciałoby zmienić klasę

Niezależnie od szkoły zdecydowana większość uczniów przyznała, że najlepsze kontakty ma ze swoimi przyjaciółmi – 79% uczniów ze szkoły w Radostowie, 68% uczniów ze szkoły w Pisarzowicach oraz 75% uczniów ze szkoły w Kościelniku. Na drugim miejscu ankietowani wskazali na swoje Mamy, następnie na Ojców, na kolejnych miejscach są dziadkowie oraz rodzeństwo.

Dużym problemem jest alkoholizm pojawiający się w rodzinach uczniów i agresja rodziców wynikająca z nieumiejętności radzenia sobie z dziećmi, z rozwiązywaniem problemów wychowawczych. Rodzice często też nie umieją korzystać z pomocy GOPSu, nie wiedzą jak rozporządzać pozyskanymi środkami.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na potrzebę podnoszenia świadomości i umiejętności wychowawczych rodziców, propagowania prospołecznych norm, wartości i zasad moralnych, nieodzowność przeciwdziałania patologiom, zintensyfikowania działań profilaktycznych w zakresie uzależnień oraz agresji i przemocy, konieczność zapewnienia alternatywnych form spędzania czasu wolnego (zwiększenie liczby godzin zajęć pozalekcyjnych, dofinansowywanie wypoczynku letniego, tworzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych), konieczność wyrównywania szans edukacyjnych dzieci oraz zwiększenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej i materialnej.

5. Kwestia osób starszych

Starzenie się społeczeństwa staje we współczesnym świecie coraz poważniejszym problemem społecznym. Ludzie w podeszłym wieku często nie są w stanie odnaleźć swojego miejsca w świecie, gdzie kult młodości, piękna i siły jest czymś powszechnym. Dodatkowo, zanikanie modelu rodziny wielopokoleniowej, gdzie dziadkowie pełnili bardzo ważną funkcję opiekuńczo-wychowawczą, przyczynia się do postępującej alienacji i wykluczenia społecznego seniorów. Z drugiej zaś strony, niektóre rodziny, mimo najlepszych chęci, nie są w stanie w pełni zaspokajać potrzeby swoich najstarszych członków. Istnieje, więc duże zapotrzebowanie na stworzenie sprawnie działającego systemu, który umożliwił będzie pełniejsze uczestnictwo starszych osób w życiu społecznym.

Struktura ludności pod kątem wieku pokazuje, że osoby po 65 roku życia stanowią 13,1% populacji gminy.

Coraz większym wyzwaniem dla polityki społecznej jest jak najbardziej efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego osób starszych, a dla seniorów spędzenie w satysfakcjonujący sposób ostatnich lat życia, przy zmniejszającym się udziale własnej rodziny, jak i coraz słabiej zdefiniowanej kategorii „starości”. Niestety w przypadku części seniorów starość oznacza lub będzie oznaczać ubóstwo i trwanie na marginesie życia społecznego.

6. Kwestia osób bezrobotnych

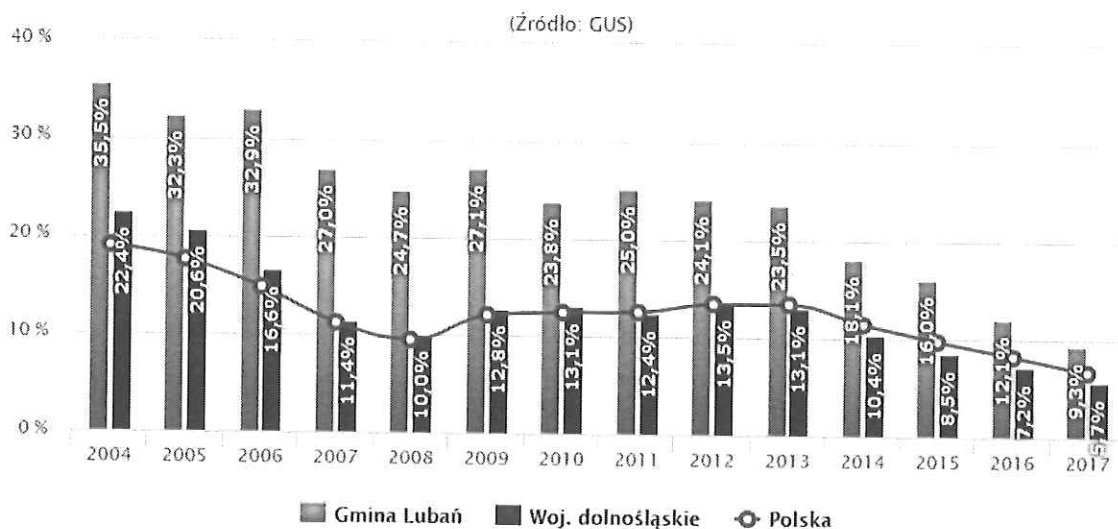
Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- 1 • dezintegracji rodziny,
- 2 • zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- 3 • zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

W gminie Lubań na 1000 mieszkańców pracuje 71 osób. 39,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 60,5% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Lubań wynosiło w 2017 roku 9,3% (11,8% wśród kobiet i 7,3% wśród mężczyzn). W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Lubań wynosiło 3 622,21 PLN, co odpowiada 80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lubań 647 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 94 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -553. 23,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lubań pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 28,3% w przemyśle i budownictwie, a 16,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

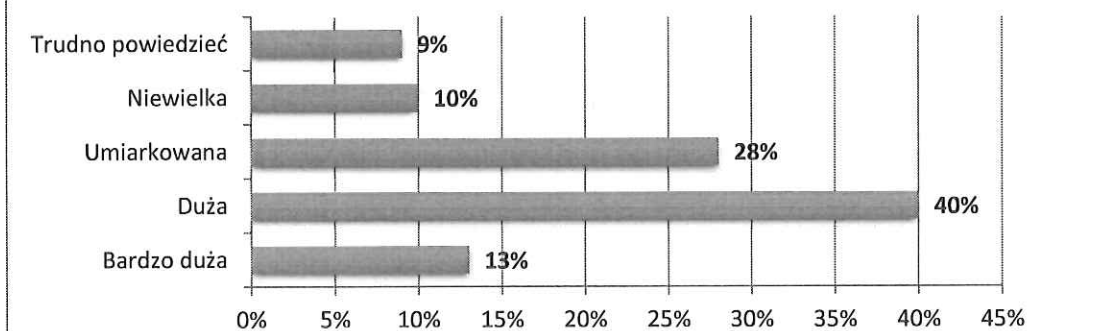
Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Lubań w latach 2004 - 2017

Porównując stopę bezrobocia w poprzednich latach można jednak zauważyć spadek bezrobocia na terenie gminy.

W diagnozie społecznej mieszkańcy gminy odpowiadali na pytanie dotyczące tego, jaka według nich jest szansa na znalezienie pracy przez osoby bezrobotne. Jak widać na poniższym wykresie niespełna połowa respondentów uznała, że osoby bezrobotne mają duże lub umiarkowane szanse na znalezienie pracy. Aż 10% respondentów uważa, że szanse na podjęcie pracy są niewielkie, a pozostałe 9% stwierdziło, że jest to trudno określić.

Jaka jest, Pani/Pana zdaniem, szansa znalezienia pracy przez bezrobotnych?

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów. Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny.

Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Stała liczba bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego

znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Zapytano mieszkańców podczas badania diagnostycznego o wiedzę na temat działań wspierających osoby bezrobotne i wykluczone społecznie.

Z powyższego wykresu wynika, iż więcej niż połowa mieszkańców gminy nie wie, gdzie mogą udać się po pomoc osoby będące w trudnej sytuacji życiowej. Odpowiedzi takiej udzieliło 55% respondentów, 45% badanych stwierdziło, że wie co powinny zrobić takie osoby.

Należy pamiętać, że niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci.

7. Kwestia uzależnień

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale

również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Z jednej strony możemy się opierać na danych szacunkowych ustalonych dla populacji, m.in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższe zestawienie, z drugiej na danych przedstawianych przez poszczególne instytucje podejmujące kwestie uzależnień w swej działalności statutowej.

Według przedstawicieli instytucji związanych z systemem pomocy społecznej największym problemem społecznym w gminie jest alkoholizm. Brak odzwierciedlenia tych problemów w danych Ośrodka Pomocy Społecznej jest wynikiem nie kwalifikowania osób dotkniętych problemem alkoholowym, jako beneficjentów pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej (w przypadku, gdy nie kwalifikują się do pobierania zasiłków z innych tytułów).

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- 1 • jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- 2 • jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym. Profilaktyka w tym zagadnieniu opiera się na programach rekomendowanych lub na działaniach opartych na badaniach naukowych. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

Część badanych mieszkańców (40%) zauważa, że spożycie alkoholu w ostatnich 10 latach na terenie Gminy wzrosło. Biorąc pod uwagę fakt, iż uważają oni alkoholizm za jeden z najpoważniejszych

problemów społecznych występujących na terenie Gminy można uznać, iż oczekują oni od władz lokalnych podjęcia działań zmierzających do rozwiązania tego problemu.

Z danych wynika, że problem narkotyków występuje wśród dorosłych mieszkańców Gminy Lubań. Tylko 31% mieszkańców nie zna nikogo kto zażywa narkotyki. Aż 18% respondentów uważa, że nabycie środków odurzających jest raczej łatwe i nie wymaga to dużego wysiłku, 23% stwierdza, że według nich jest to raczej trudne. Według 4% ankietowanych nabycie tego rodzaju substancji na terenie ich Gminy jest trudne i wymaga wysiłku.

8. Kwestia przestępczości

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy.

Wyróżniamy dwa rodzaje przestępczości:

- przestępczość ujawniona (zarejestrowana) jest to taka przestępczość gdzie przestępstwa zostały faktycznie popełnione i o których to przestępstwach informacje dotarły do organów ścigania poprzez zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez osobę bądź źródła własnych organów ścigania.
- przestępczość ukryta- nieujawniona (ciemna liczba) przestępstwa zostały faktycznie popełnione ale informacja o nich nie dotarła do organów ścigania, nie ma ich w rejestrze.

W 2017 roku w gminie Lubań stwierdzono szacunkowo 150 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 22,71 przestępstw. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa dolnośląskiego, ale znacznie większa od średniej dla całej Polski.

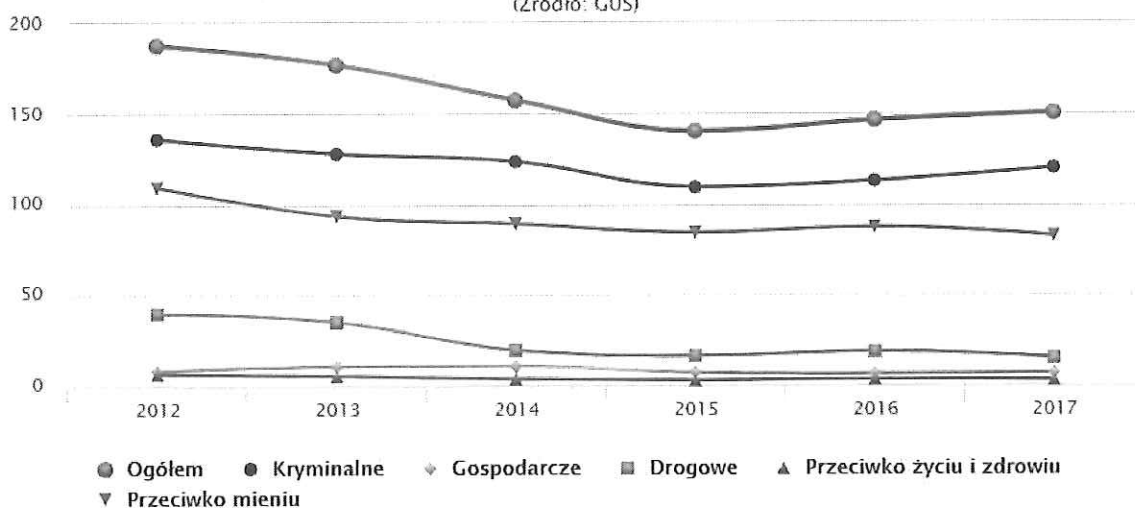
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Lubań wynosi 71,4% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Lubań najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym – 18,11 (wykrywalność 66%) oraz przeciwko mieniu – 12,41 (wykrywalność 53%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,23 (97%), o charakterze gospodarczym - 0,98 (64%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,42 (87%).

Urząd Statystyczny udostępnia statystyki przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Gminy Lubań.

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w gminie Lubań w latach 2012 – 2017

(Źródło: GUS)

9. Kwestia osób niepełnosprawnych

Na terenie gminy znajduje się pewna ilość osób niepełnosprawnych, doświadczających różnorodnych form izolacji i wykluczenia społecznego. Często są to ludzie samotni, nieporadni życiowo, którzy nie mogą odnaleźć swojego miejsca w społeczeństwie. Brak ofert pracy skierowanych do tej grupy, jak istniejące bariery komunikacyjne, finansowe czy architektoniczne uniemożliwiają im włączenie się w aktywności dostępne dla zdrowych mieszkańców Gminy.

GOPS dostrzega spadek liczby rodzin i osób, dla których przyczyną ubóstwa jest właśnie niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba.

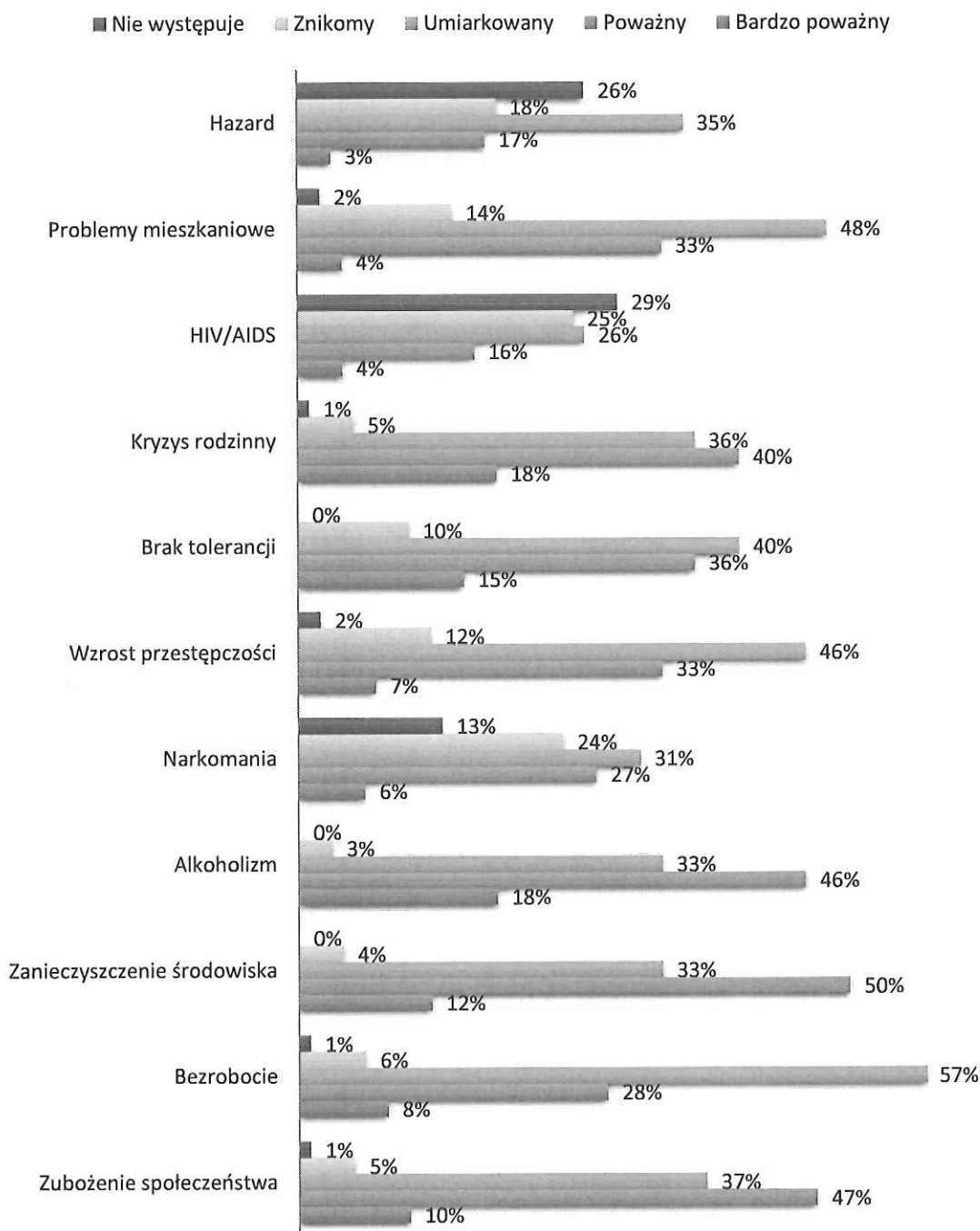
	niepełnosprawność	choroba
2016	44	brak danych
2017	38	27
2018	32	27

Na terenie gminy wciąż nie wszystkie placówki użytku społecznego są przystosowane dla osób na wózkach, niesłyszących czy niewidomych dlatego na pewno warto zwrócić uwagę na ten temat.

10. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy

Z tabeli wyraźnie wynika, iż za największe problemy mieszkańcy Gminy wskazują te, związane z alkoholizmem, zanieczyszczeniem środowiska, kryzysem rodziny oraz zubożeniem społeczeństwa.

Proszę ocenić ważność problemów społecznych występujących na terenie Pani/Pana gminy

Alkoholizm według 18% respondentów jest bardzo poważnym problemem, natomiast 46% uznało ten problem za poważny. Zanieczyszczenie środowiska jako bardzo poważny i poważny problem wskazało 12% i 50% ankietowanych. Problemy Kryzys rodzinny 18% ankietowanych wskazało jako bardzo poważny problem, a 40% uznało ten problem jako poważny. Natomiast ubożenie społeczeństwa według 10% ankietowanych jest bardzo poważnym problemem, a według 47% poważnym.

Za problemy o umiarkowanej ważności 57% ankietowanych uznało bezrobocie, natomiast 48% ankietowanych - problemy mieszkaniowe. Na trzecim miejscu 46% badanych wskazało wzrost przestępczości. Mieszkańcy gminy wskazują również jako jedno z obserwowanych problemów – brak tolerancji, hazard.

Zjawiska alkoholizmu, ubożenia społeczeństwa oraz narkomanii są często ze sobą powiązane a nawet wynikają jedno z drugiego – np. konsekwencją alkoholizmu jest utrata pracy. Często także ludzie długotrwale bezrobotni z poczucia bezsilności, bezradności, obniżonej samooceny sięgają po alkohol. W skali całego kraju na pierwsze miejsce wysuwa się problem bezrobocia. Według badań ubożenia społeczeństwa pozytywnie koreluje ze wzrostem spożywania alkoholu. Trudności w znalezieniu zatrudnienia, problemy wynikające z nadużywania alkoholu, narkomania oraz ubóstwo społeczne powinny skupić na sobie uwagę władz, ponieważ w tych obszarach są największe oczekiwania mieszkańców w związku z podjęciem określonych działań.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest treścią części programowej niniejszego dokumentu. Obszarami problemowymi, dla których należy zaprogramować działania, są w pierwszej kolejności kwestie dotyczące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, a wśród nich grupy najbardziej narażone na marginalizację, tj. osoby ubogie, uzależnione od alkoholu, bezrobotne, niepełnosprawne i starsze.

Równie ważna jest rodzina, którą należy wzmocnić tak, by w skuteczniejszy sposób mogła opierać się kryzysom powodowanym przez czynniki i kwestie zewnętrzne, takie jak np. bezrobocie, czy też czynniki wewnętrzne, powodujące rozpad pożycia, np. przemoc, problem alkoholowy. W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnej społeczności wpływa również kondycja i działalność ośrodka pomocy

społecznej oraz system monitorowania i oceny pojawiających się problemów społecznych. Tworząc politykę społeczną na poziomie lokalnym zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji społecznej nie sposób nie dostrzec tych kwestii w dokumencie programowym i wskazać dla nich właściwych możliwości rozwoju.

CZĘŚĆ III – PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów szczegółowych i kierunków działań.

1. Misja

MISJA:

GMINA LUBAŃ – RAZEM, AKTYWNIE, BEZPIECZNIE.

Cel główny:

Jeden zintegrowany i interdyscyplinarny system międzyinstytucjonalnego wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem lub marginalizacją społeczną.

Misją strategii jest przede wszystkim kompleksowe rozwiązywanie kwestii społecznych oraz działania profilaktyczne w obszarach wskazanych w Diagnostyce niniejszej Strategii: brak integracji i marginalizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, przemoc w rodzinie, bezrobocie wśród mieszkańców – klientów pomocy społecznej, animacja współpracy partnerskiej na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, opieka nad dzieckiem i rodziną. W myśl strategii Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej powinien funkcjonować, jako instytucja aktywizująca i wzmacniająca oraz łącząca zbiorowość lokalną. Powinien być liderem i inspiratorem współpracy partnerskiej na terenie gminy, ale przede wszystkim tworzyć politykę społeczną w środowisku gminy.

2. Cele strategiczne

Cel strategiczny 1:

Integracja z lokalną społecznością osób zagrożonych marginalizacją społeczną.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczanie ubóstwa i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom najuboższym.

2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie osób i rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem.
3. Animacja i organizacja wspólnych kampanii, imprez pikników służących wspólnemu obcowaniu różnych grup społecznych.
4. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w życiu społecznym.
5. Stworzenie Gminnego Systemu Stypendialnego dla uzdolnionej młodzieży oraz dzieci z najbardziej potrzebujących rodzin.
6. Utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku dla osób starszych.
7. Utworzenie Centrum Kultury na terenie Gminy.
8. Modernizacja i budowa świetlic wiejskich.

Rekomendacje i kierunki działań

- Udzielanie pomocy materialnej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, innymi ustawami.
- Opracowywanie co roku bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej.
- Badanie i monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego osób korzystających ze wsparcia materialnego.
- Rozwijanie szeroko rozumianego poradnictwa dla osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, w tym tworzenie biur porad społecznych, przeciwdziałanie bezradności tej grupy osób.
- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich – dożywianie w szkołach, wyprawka szkolna, dopłata do przedszkola, Integracja z lokalną społecznością osób zagrożonych marginalizacją społeczną.
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy materialnej dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz innych form wsparcia tych rodzin.
- Wspieranie programów propagujących i promujących wśród środowisk zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego postaw aktywnych, pomocy sąsiedzkiej, inicjowanie powstania grup samopomocy.
- Podniesienie poziomu infrastruktury szkolnej poprzez m.in. budowę pracowni tematycznych, propagowanie kół zainteresowań wśród dzieci i młodzieży

- Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Podnoszenie standardu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży poprzez m.in. budowę boisk sportowych, parków rekreacyjnych, programów sportowych, itp.
- Zwiększenie dostępu do służby zdrowotnej i społecznej na terenie gminy poprzez propagowanie polityki prorodzinnej.
- Przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji w środowisku lokalnym ludzi biednych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (praca socjalna, kampanie medialne).
- Wspólne działania na poziomie świetlic – aktywizujące i integrujące młodzież z różnych środowisk.
- Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień, w szczególności poprzez rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem Internetu i mediów lokalnych (prasa, radio, telewizja kablowa).
- Organizowanie spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych, oraz spotkań indywidualnych z organizacjami pozarządowymi celem bieżącej wymiany doświadczeń.
- Bieżące informowanie niepełnosprawnych o możliwościach dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych oraz możliwościach zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.
- Zapewnienie osobom niepełnosprawnym prawa do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym w szczególności poprzez kontynuację łamania barier architektonicznych w miejscach publicznych.
- Wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez systematyczną współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy i informowanie środowiska istniejących możliwościach zatrudnienia.
- Kampanie społeczne "Bezpieczny Senior" i przeciwdziałanie przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych.
- Utworzenie Klubu seniora lub Dziennego Domu Pobytu dla Seniorów

Cel strategiczny 2:

Redukowanie bezrobocia i wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia

Cele szczegółowe:

1. Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.
2. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym, w tym szczególnie bezrobotnym długotrwanie i kobietom.
3. Wspieranie inicjatyw społecznych związanych z promocją regionalnych wyrobów (np. „karp”, „malinówka”, „śliwowica”, „bocianie łąpy”) oraz budowanie nowych obszarów promocji np. rozlewnia wody źródlanej.
4. Opracowanie projektu edukacji dla Gminy Lubań, np. wdrożenie kursów językowych i zawodowych dla dorosłych.

Rekomendacje i kierunki działań:

- Objęcie pracą socjalną osób długotrwanie bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
- Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
- Współpraca pracowników socjalnych i doradców zawodowych w zakresie organizacji szkoleń i zmiany kwalifikacji osób bezrobotnych.
- Współdziałanie w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
- Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie rozwoju form zatrudnienia na terenie gminy: o organizowanie prac społecznie użytecznych, Redukowanie bezrobocia i wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia
- Organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych, o promowanie klubów pracy i szkoleń.

- Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
- Tworzenie przez władze na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla organizacji pozarządowych mogących zorganizować Klub lub Centrum Integracji Społecznej.
- Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.

Cel strategiczny 3:

Partnerska współpraca międzysektorowa w celu zapobiegania i niwelowania problemów społecznych oraz rozwój świadomości mieszkańców.

Cele szczegółowe:

1. Animacja i zawiązanie partnerstwa międzysektorowego z wykorzystaniem potencjałów członków partnerstwa.
- Uczestnicy partnerstwa: władze gminne i powiatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, szkoły, biblioteki, przedsiębiorcy, organizacje, wolontariusze, kościoły i inne.
2. Opracowanie programu edukacji ekologicznej dla mieszkańców gminy.
3. Wspieranie i organizowanie zajęć dydaktyczno-plenerowych dla dzieci i młodzieży.

Rekomendacje i kierunki działań:

- Wypracowanie wspólnych kierunków działań oraz mapy problemów społecznych na terenie gminy.
- Realizacja strategii partnerstwa.
- Partnerska współpraca międzysektorowa w celu zapobiegania i niwelowania problemów społecznych.
- Działania informacyjno-edukacyjne "Przeciw przemocy" dla dzieci w szkołach i rodziców.

- „Szkoła dla rodziców.”
- Systematyczna współpraca.

Cel strategiczny 4:

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień dla młodzieży, rodzin i innych wymagających interwencji grup.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
4. Przeciwdziałanie przemocy domowej.
5. Stworzenie ośrodka pomocy pedagogiczno-psychologicznej dla ofiar rodzin patologicznych związanych z przemocą, alkoholizmem, narkomanią.

Rekomendacje i kierunki działań:

- Promowanie zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów.
- Kontynuowanie form profilaktyki, kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
- Wspieranie Klubu Anonimowych Alkoholików.
- Zwiększanie świadomości osób młodych odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek.

3. Monitoring i ewolucja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z

przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Sugerowanymi elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji powinien być:

1. Zespół wdrażający strategię. W jego skład mogą wejść m.in.: dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez władze Gminy (np. w kwestiach spornych niezależny ekspert zewnętrzny).
2. Ocena wdrażania strategii. Zespół wdrażający strategię winien się zbierać w celu oceny poziom wdrażania poszczególnych działań.

4. Wskaźniki stopnia efektywności i realizacji strategii

W obszarze polityki społecznej dysponujemy stosunkowo szeroką gamą wskaźników społecznych, za pomocą których możemy skutecznie oceniać poziom wdrażanych w wybranym sektorze zmian. Zespół wdrażający strategię będzie mógł korzystać z szerokiego wachlarza wskaźników odzwierciedlających ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju.

1. W obszarze dotyczącym ludności:
 - przyrost naturalny na 1.000 osób,
 - saldo migracji na 1.000 osób.
2. W obszarze dotyczącym rynku pracy:
 - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo,
 - udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
 - liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy.
3. W obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:
 - dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
 - dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych,
 - odsetek osób żyjących w ubóstwie,

- głębokość ubóstwa,
- udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację, jako złą lub bardzo złą.

4. W obszarze dotyczącym oświaty i wykształcenia:

- liczba ludności z wykształceniem wyższym na 1.000 osób w wieku 25 lat i więcej,
- liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim na 1.000 osób w wieku 20 lat i więcej.

Wskaźniki – instrumenty polityki społecznej, za pomocą, których cele mogą być osiągnięte lub które mogą wspomagać procesy osiągania celów. Są to m.in. procentowe udziały:

- osób dotkniętych problemami alkoholowymi korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń alkoholowych w ogóle młodzieży,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń związanych z narkotykami w ogóle młodzieży,
- osób dotkniętych problemami narkomanii korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami ubóstwa korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami dotyczącymi niepełnosprawności korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami.

Powyższe wskaźniki są w większości dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Część danych może być zbierana okresowo poprzez badania ankietowe wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania problemów społecznych instytucjach. Ostateczny kształt systemu monitoringu powinien zostać skorelowany z projektami, które będą realizowane w ramach strategii. Najpowszechniej wskaźniki lokalnej efektywności osiąganych celów są pogrupowane wokół najważniejszych obszarów realizacyjnych strategii i odnoszą się do poszczególnych zagadnień.

Podstawowymi wskaźnikami, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności wdrażania strategii, są wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

Ekonomiczne:

stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

Społeczne:

liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, liczba osób usamodzielnionych.

5. Cechy programów i projektów

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty winny być realizowane w ramach:

- własnych środków samorządu
- źródeł zewnętrznych krajowych

6. Źródła finansowania.

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubań na lata 2019-2025 będą:

- budżet Państwa,
- budżet Gminy,
- środki celowe funduszy krajowych,

- fundusze Unii Europejskiej,
- budżet podmiotów odpowiedzialnych za dane działania oraz
- inne źródła.

7. Uwagi końcowe

Strategia precyzuje cele w zakresie problemów społecznych stojące przed mieszkańcami i władzami Gminy, nakreśla także pożądane kierunki ich realizacji. Jest to wieloletni dokument o charakterze na wpółotwartym, co wiąże się z koniecznością jego uszczegółowienia i modyfikowania w trakcie całego okresu wdrożeniowego. Filozofia Strategii zakłada, bowiem długofalowe i międzyinstytucjonalne działania, których istotą jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Lubań bezpiecznych warunków sprzyjających rozwojowi osobistemu oraz zawodowemu poprzez przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, a także tworzenie sprawnie działającego systemu pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej, psychologicznej i materialnej.

Strategia może być szansą na optymalne wykorzystanie potencjału ludzkiego i materialnego tkwiącego w Gminie Lubań. Stanowi ona bazę do aktywizacji wszystkich partnerów lokalnej polityki społecznej. Daje ona wreszcie możliwość powołania lokalnych koalicji, porozumień na rzecz realizacji konkretnych projektów i programów społecznych. Skorzystanie z tej szansy leży głównie po stronie samorządu Gminy, który może włączyć różnego typu organizacje społeczne i biznesowe do wspólnego działania i stać się inicjatorem zmian daleko wykraczających poza ramy niniejszej Strategii.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich.